

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Охріменко Вікторія

студентка 2 курсу юридичного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України (м.Київ)

**Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної
відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності***

На сьогоднішній день , рівень підліткової злочинності зростає. Важливим стає питання реакції держави на дії цих осіб. У сучасних умовах неповнолітні все ще не отримують належного захисту з боку держави та суспільства. Тому законодавець, визначаючи норми, що регулюють кримінально-правові відносини, учасником яких є неповнолітній, повинен особливу увагу зосередити на механізмі застосування цих норм, зокрема тих, що регулюють звільнення від кримінальної відповідальності та покарання. Проте, питання звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності не знайшло належного регулювання в Кримінальному кодексі України. Учені неодноразово у своїх працях пропонували шляхи для вдосконалення норм КК України, однак наявні колізії в законодавстві досі залишаються актуальними.

* Наукова керівниця – доцентка кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету біоресурсів і природокористування України Світлана Ковальова

Тема, що розглядається, є дуже важливою для розуміння змісту кримінального права, державно-правових явищ, підвищення рівня розвитку правової культури та правосвідомості, збереження належного ступеня законності. Подолати підліткову злочинність надзвичайно важко. Цей вид злочинності є одним із індикаторів загального стану злочинності всього суспільства, падіння рівня життя населення, падіння рівня соціально-культурного рівня населення, зростання проявів неналежного та жорстокого поводження з неповнолітніми. Це вимагає вдосконалення та посилення соціальних, економічних, освітніх та профілактичних заходів. Необхідність виділення спеціальних норм про кримінальну відповідальність неповнолітніх зумовлена принципами справедливості, гуманізму, економії кримінальної репресії.

Тому кримінальна відповідальність неповнолітніх передбачена кримінальним законом. Враховуючи психологічні та соціальні особливості неповнолітніх, закон, по-перше, забезпечує їх їм посилену посилений кримінально-правову кримінально-правовий охорону, захист, по-друге, передбачає особливості притягнення їх до відповідальності, звільнення від відповідальності, призначення покарання, звільнення від покарання та його відбування. подача.

Суспільство не може висувати до неповнолітніх такі самі суворі вимоги, як до повнолітніх правопорушників. Тому, як свідчить практика, щодо неповнолітніх достатніми є міри виховно-педагогічного, а не карального характеру [4, ст.64]

Аналізуючи кримінальне законодавство України, можна зробити висновок, що законодавець враховує лише «календарний вік», під яким слід розуміти певний відрізок часу — з моменту народження і до скоєння злочину. При встановленні вікових кордонів законодавець виходить з історичних умов суспільства, враховує дані різних наук, а також враховує типові для більшості підлітків умови розвитку (так званий середньостатистичний підліток). З точки зору кримінального права даний підхід у визначенні віку кримінальної відповідальності був би вірним, якщо б існували певні чіткі вікові стандарти, які відповідали певному віку без виключень. У даний час таких стандартів не існує. Це обумовлено тим, що кожна людина індивідуальна в своєму психофізичному розвитку. Наприклад, у Німеччині нижній кордон віку кримінальної відповідальності 14 років. Проте неповнолітній у віці від 14 до 18 років (по термінології закону — «підліток») може бути притягнений до кримінальної відповідальності лише в тих випадках, коли він «по своєму моральному і духовному розвитку має достатній розвиток, щоб усвідомлювати неправомірність здійснюваного і діяти відповідно до свого розуміння» [3, ст.160]. На підставі викладеного слід внести деякі зміни до кримінального законодавства, які регулювали б питання не лише «календарного віку», при притягненні неповнолітнього до кримінальної відповідальності, але й «фактичного», якому підліток відповідає в своєму психофізичному розвитку.

Під давністю притягнення до кримінальної відповідальності розуміють закінчення вказаних у кримінальному законі строків після вчинення злочину, внаслідок чого особа, що його вчинила, звільняється від кримінальної відповідальності. Відповідно до ч. 1 ст. 106 КК звільнення від кримінальної

відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності до осіб, які вчинили злочин у віці до вісімнадцяти років, застосовується відповідно до статей 49 та 80 КК з урахуванням положень, передбачених цією статтею [2, ст. 4] Науково-практичний коментар до ст. 106 КК уточнює: на неповнолітніх поширюються загальні умови застосування давності притягнення до кримінальної відповідальності та давності виконання обвинувального вироку з урахуванням особливостей, встановлених у ст. 106 [1, ст. 1]

Висновок: Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності є важливим правовим інститутом, який дозволяє державі відмовити у притягненні неповнолітнього до кримінальної відповідальності, якщо така особа не становить значної суспільної небезпеки. Специфіка звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності полягає в тому, що для неповнолітніх строк давності скорочується вдвічі. Це пояснюється тим, що неповнолітні більш схильні до виправлення, ніж дорослі, а тому не становлять такої великої соціальної небезпеки.

Література

1. Кримінальний кодекс України: Кодекс України, Кодекс : Закон від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.

2. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін.; За заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. — К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. — 1196 с.

3. Мирошниченко Н. М. Неповнолітній суб'єкт злочину / Н. М. Мирошниченко // Актуальні проблеми держави і права. – 2009. – № 47. – С. 157-161.

4. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності/ Черняк Я.В. – ст. 63-66.